

24,9 %, за 2015 р. порівняно з 2014 р. – на 43,3 %, за 2016 р. порівняно з попереднім роком – ще на 12,4 %, тобто за досліджуваний період рівень цін зріс на 101,1 % (тобто у 2,01 рази), дає підстави для висновку, що реальне нарощення капіталу в сільському господарстві не було таким значним, як це засвідчують номінальні показники.

Отже, приріст основних засобів у сільському господарстві в Україні на 73,4 % за 2014-2016 рр. був забезпечений частково індексацією вартості основних засобів, а частково дійсно реальним їх збільшенням. Динаміка вартості основних засобів підтверджує активізацію процесів оновлення основних засобів у досліджуваному періоді.

Література.

1. Вітковський Ю.П. Вплив технічного забезпечення на ефективність розвитку сільськогосподарських підприємств Харківської області. Вісник Харк. нац. агр. ун-ту : Економічні науки. 2014. Вип 7. С. 213-222.

2. Лузан Ю.Я. Відтворювальні процеси в агропромисловому комплексі України. Економіка АПК. 2010. № 5. С. 39-43.

3. Михайлов А.М. Оцінка впливу індикаторів економічного зростання на інвестиційний клімат аграрного сектору. Економіка АПК. 2017. № 4. С. 59-66.

4. Онегіна В.М., Луньова В.А. Стратегії інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств: Монографія. Харків: ТОВ «Смугаста типографія», 2016. 255 с.

5. Статистичний щорічник «Сільське господарство України» за 2017 рік / Держ. ком. статистики України. К., 2018. 245 с.

СУЧАСНИЙ СТАН МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

**ДУЛОВ А., ДУЛОВА Є., МАГІСТРИ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Молочні продукти є незамінним джерелом вітамінів та мікроелементів для організму людини. Молоко - головний компонент при виробництві різноманітних товарів харчової промисловості [1]. Сьогодні ,багато українських виробників зіштовхнулися з різноманітними проблемами, пов'язаними зі зниженням закупівельних

---

* Науковий керівник – Півень А.В.

цін на молоко, високими вимогами щодо якості молока та молокопродуктів. Для того щоб реалізовувати експортний потенціал підприємств, які займаються виробництвом молочної продукції, необхідно виготовляти товар належної якості [2].

Дослідженню питань розвитку та ефективності функціонування ринку молока та молочної продукції присвячені праці багатьох вітчизняних авторів, серед яких П.С. Березівського, В.М. Бондаренка, О.В. Лакішика, В.Я. Месель-Веселяка, Т.Л. Мостенської та інших [3].

До складу молочної галузі входять такі підгалузі як: маслоробна, сироробна, молочноконсервна та виробництво продукції з незбираного молока. Саме остання підгалузь є однією із провідних в структурі харчової індустрії України. Молочна продукція є одним із основних продуктів харчування українців [4].

Але, навіть не зважаючи на те що одним із важливих секторів економіки України є виробництво молочної продукції, кожен рік в країні спостерігається зниження чисельності поголів'я корів (табл. 1) [5].

З табл. 1 можна побачити, що щорічно зменшується поголів'я корів як у сільськогосподарських підприємств, так і у господарствах населення. Загальна кількість поголів'я скоротилася з 2012 р. по 2016 р на 14,84 % або на 379 голів. В сільськогосподарських підприємствах в 2016 р. виготовлялось 26 % молока від загальної кількості, а в господарствах населення вироблялось 74 % відповідно.

Таблиця 1

**Чисельність корів за категоріями господарств
у 2012-2016 рр., тис. голів**

<i>Категорії господарств</i>	<i>2012 р.</i>	<i>2013 р.</i>	<i>2014 р.</i>	<i>2015 р.</i>	<i>2016 р.</i>	<i>Відхилення 2016/2015</i>	<i>Відхилення 2016/2012</i>
Сільськогосподарські підприємства	575	565	529	521	500	-4,03%	-13,04%
Господарства населення	1979	1944	1858	1736	1675	-3.51%	-15,36%
Усі категорії господарств	2554	2509	2387	2256	2175	-3.59%	-14,84%

Структура експорту та імпорту молочної продукції України у 2015-2016 рр. наведена у таблиці 3 [6].

Таблиця 2

**Структура експорту та імпорту
молочної продукції України у 2015-2016 рр., тонн**

<i>Найменування продукції</i>	<i>Експорт</i>			<i>Імпорт</i>			<i>Екс. до імп., разів більше</i>	
Молоко і вершки	5787	5795	99,9%	310	213	145,5%	18,67	27,21
Молоко згущене	39143	39037	100,3%	620	337	184,0%	63,13	115,84
Кисломол. прод.	2068	2456	84,2%	1647	2113	77,9%	1,26	1,16
Мол. сироватка	16684	17845	93,5%	420	689	61,0%	39,72	25,90
Масло тваринне	6395	8004	79,9%	872	154	566,2%	7,33	51,97
Сир	4798	4784	100,3%	4307	3274	131,6%	1,11	1,46
Морозиво	4148	4055	102,3%	89	102	87,3%	46,61	39,75
Казеїн	4512	4256	106,0%	51	33	154,5%	88,47	128,97
Вартість тис. дол.	126478	140786	89,8%	26591	21123	125,9%	4,76	6,67

Провівши аналіз таблиці 2 зрозуміло, що при скороченні виробництва продукції скорочується і обсяг експорту молочної продукції

Найбільшого скорочення зазнали такі молочні продукти як: молочна сироватка, масло тваринне та кисломолочна продукція. Це зменшило дохід у грошовій формі на 10 %.

Поряд із скороченням експорту на 10 %, на 25 % зріс імпорт молочної продукції, а саме: сирів – більше ніж на 1 тис. тон, тваринного масла – у 5,5 разів та молока згущеного – майже у 2 рази.

Сучасний ринок молочної продукції України характеризується постійним зниженням як обсягів виробництва продукції (від – 10 % до – 50 % за останні 5 років) так і кількості корів що виробляють молоко (на 15 % за останні 5 років). Варто зазначити що за 2016 рік темпи зниження обсягів виробництва скорочуються, деякі групи товарів (сири, сиреди, вершкове масло, кисломолочна продукція, морозиво) навіть мають позитивну динаміку, порівняно з 2015 роком [7].

Це означає що підприємства знаходять нові ринки для реалізації своєї продукції. Найпопулярнішими ринками для експорту сьогодні є країни Близького Сходу (Молдова, Єгипет, Марокко, Казахстан, ОАЕ, Туніс, Лівія, Алжир), починають купувати нашу продукцію також ринки Китаю та ЄС. Основною конкурентною перевагою наших

підприємств є оптимальне співвідношення ціни та якості продукції, що дозволяє продавати продукцію на вимогливих ринках (наприклад ЄС) та бути цікавим для виробників цього ринку завдяки низькій ціні продукції.

Таким чином, стабілізація і подальше нарощування виробництва молока пов'язані із забезпеченням економічного стимулювання виробників усіх форм власності в розвитку молочного скотарства; посиленням державного регулювання економічними процесами розвитку галузі; підвищенням використання продуктивного використання землі, збільшенням виробництва високоякісних кормів; поліпшенням використання генетичного потенціалу продуктивності худоби; впровадженням комплексної механізації на фермах і енергозберігаючих технологій; поліпшенням умов праці і підвищенням платоспроможного попиту населення.

Література.

1. Бондаренко В.М. Розвиток ефективного виробництва молока та його промислової переробки в Україні / В.М. Бондаренко // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 61-64.
2. Кернасюк Ю.В. Молочний сектор: реалії і перспективи / Ю.В. Кернасюк // Агробізнес сьогодні. – 2015. – № 6 – С. 10-12.
3. Косенко С.В. Теоретичні положення стратегії зовнішньоекономічної діяльності підприємств: визначення та класифікація/ С.В. Косенко // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2011. – № 3(15). – С. 117-128.
4. Скопенко Н.С. Сучасний стан та тенденції розвитку молочної галузі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ipdo.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=259
5. Вісник молочників – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrmlprom.kiev.ua/ua/analitika/shchomisyachna-analitika/category/2016>
6. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Світовий ринок і місце молока на ньому // Мілк-юа – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://milkua.info/ru/post/mirovoj-rynok-moloka-i-mesto-ukrainy-na-nem>